

3. Галузевий стандарт вищої освіти «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра напрямку підготовки 0502 «Менеджмент». – К.: МОНУ, 2000. – 25с.
4. Галузевий стандарт вищої освіти «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра галузі знань 0306 „Менеджмент і адміністрування” напрямку підготовки 030601 «Менеджмент». – К.: МОНУ, 2009.- 19с.

Надійшла 08.07.2010

УДК 7.012:011.891

РОЗВИТОК ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ КУРСУ «ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ КОСТЮМА»

І. В. ДАВИДЕНКО

Київський національний університет технологій та дизайну

У цій статті здійснена спроба узагальнити основні результати викладання навчального курсу «дизайн-проекткування костюма», спрямованого на розвиток об'ємно-просторового мислення у студентів спеціальності «Дизайн . Художнє моделювання», а також формування у них навичок і вмінь передавати об'ємні форми у двомірних кресленнях

Досвід проведення практичних робіт з дисципліни «Дизайн-проекткування костюма» дозволяє констатувати, що студенти, виконуючи ескізи моделей на площині, часто не відчують реальних обсягів та пропорцій форми фігури. Відомо, що розвитку у слухачів сприйняття об'єму і простору сприяють такі курси дисциплін, як «Рисунок», «Живопис», у котрих акцент робиться на розвитку у студентів навичок передачі об'єму і форми різних об'єктів, а також фігури людини за допомогою різноманітних технік. На аналогічну мету націлено і викладання для майбутніх модельєрів одягу курсу дисципліни «Пластична анатомія».

Однак, у результаті реформування вищої освіти в рамках Болонського процесу відбулося суттєве скорочення лекційної частини згаданих дисциплін. Водночас особливість їхнього предмету вимагає наявності у слухачів достатньої теоретичної бази знань про анатомічну будову людини, що необхідно, зокрема, для розуміння ними ергономіки діяльності (відпочинку) тих цільових груп, для яких моделюється певний одяг.

За цих обставин навчальний процес майбутніх модельєрів та дизайнерів стикається із необхідністю пошуку та напрацюванню підходів для розвитку у студентів об'ємно-просторового мислення. На нашу думку, викладання курсу дисципліни «Дизайн-проекткування костюма», структура якого була синтезована в умовах впливу Болонського процесу, є значним стосовно формування у студентів відповідних навичок щодо осмисленого відображення ними фігури.

Постановка проблеми

Важливою специфікою у діяльності майбутнього модельєра або дизайнера є вміння максимально точно передати уявлені ним об'ємні форми об'єкта його творчості на папері, у технічній документації. Саме складність адекватної трансляції об'ємних форм на плоскі поверхні актуалізує наукові підходи до

формування у студентів відповідних спеціальностей навичок та, насамперед, об'ємно-просторового мислення. Метою статті є узагальнення досвіду щодо удосконалення навчального курсу «Дизайн-проекування костюма».

Виклад основного матеріалу

За тривалий час викладання згаданого курсу сформувалася його структура, яка дозволяє поетапно націлювати студентів на опанування основних методів перетворення об'ємно-просторових образів у конструкторські креслення.

Структура курсу «Дизайн-проекування» складається із вступної частини та таких основних розділів: ознайомлення з основами антропології та морфології, характеристики методів розгорнення поверхні, вивчення способів конструктивного моделювання одягу, особливостей проєкування одягу різних асортиментних груп, вимог та порядку оформлення конструкторської документації.

На початку викладання курсу «Дизайн-проекування костюма» слухачі знайомляться з основними термінами, класифікацією та функціями одягу, основними засадами кваліметрії, а саме: поняття про якість, властивості одягу та вимоги до нього, основні положення та алгоритм кваліметрії, показники якості промислової продукції.

При цьому враховується, що, згідно з учбовим планом, у четвертому семестрі слухачам викладається дисципліна «Моделювання форми костюма», в рамках якої вони ознайомлюються із основними антропометричними точками фігури людини, конструктивними поясами та лініями.

Для практичного засвоєння теоретичних знань студенти виконують розмітку манекена, котра полягає у пошуку та встановленні на манекені основних антропометричних точок та проведенні через них допоміжних ліній. Виконуючи вказаний комплекс робіт студенти тактильно й зорово засвоюють усі особливості рельєфу будови фігури людини.

Наступним етапом є виконання розрахунково-графічної роботи. Так, слухачі спочатку отримують методом муляжування макет ліфу з шивним рукавом, а потім виконують розгортку отриманої форми на папері.

У такий спосіб студенти вперше встановлюють кореляцію між лініями фігури та кресленнями. Вони також отримують уявлення про те, яким чином робиться виточка у виробі, від чого залежить її місцезнаходження і розміри, як розташовуються контурні лінії деталей виробу у випадку типового членування.

Крім того, цей етап характеризується тим, що студенти фактично вперше ознайомлюються із лекалами, стикуванням їхніх контурів за однойменними зрізами, перевіркою правильністю лекал. При цьому слухачі накопичують понятійний апарат, необхідний для подальшої роботи з кресленнями та лекалами.

На нашу думку, саме здійснення студентом робіт із переведення об'ємних форм у креслення з подальшим зворотнім процесом, коли за цими ж кресленнями він намагається відтворити у матеріалі конкретні вироби (окремі деталі) дозволяють сформувати у слухача відчуття зв'язку плоских та об'ємних форм. Однак, як свідчить багаторічна практика, цей процес вимагає викладацького супроводження, оскільки самостійно слухачу дуже важко зрозуміти власні помилки у побудові лекал, їх контурів та стикуванні. Викладачу важливо настановити слухача на самостійне осягнення ним причини здійсненої помилки, що дозволить більш глибоко уявити йому особливості даного процесу.

У цьому контексті важливо також зазначити, що у викладанні дисципліни «Дизайн-проекткування костюма» необхідно обережно ставитися до трансляції підходів Болонського процесу на складання учбового плану. Адже самостійне виконання студентом учбового завдання поза межами відповідної аудиторії не дозволить скоригувати зроблені ним помилки. Тобто без можливості чіткого зворотного зв'язку між викладачем і студентом на етапі припущення ним помилки під час виконання завдання навчання буде неефективним.

Таблиця 1. Канали формування у студентів об'ємно-просторового мислення.

Дисципліни	Підходи у передачі форми
«Рисунок», «Живопис», «Дизайн-графіка»	Фігура – малюнок
«Моделювання форми костюма»	Манекен – макет - розгортка
«Дизайн-проекткування костюма»	Ескіз – креслення – макет

Отже, на початок п'ятого семестру студенти вже мають перше уявлення про фігуру людини, основах антропології, членуванню одягу на окремі деталі, конфігураціях таких деталей. Наступним етапом є зняття студентами розмірних ознак. Цей процес передбачає одночасну участь трьох слухачів. Аналізуючи зняті розмірні ознаки студенти визначають тип-розміро-зріст, а також особливості тілобудови та осанки певної фігури.

З метою надання студентам праксеологічного підходу до розуміння поняття надбавки, її структуру та залежність від інших чинників, акцент у викладанні даного розділу робиться на уявленні ними зовнішньої та внутрішньої форм одягу, їхнього взаємозв'язку, розкриваються способи формоутворення розкритого одягу, вказується на тектонічному зв'язку між формою конструкції та матеріалом. Враховуючи важливість засвоєння студентами визначення надбавок як базового принципу моделювання під час викладання вказаного розділу використовуються графічний, муляжний або розрахунковий метод. При цьому під час практичних занять студенти активно працюють із довідковою літературою, в якій наводяться сумарні надбавки до певних розмірних ознак фігури. Таким чином, на даному етапі слухачі демонструють ступінь засвоєння теоретичних знань, а також отримують можливість відчувати практичний смисл надбавок.

На підставі отриманих даних на практичних заняттях студенти опановують побудову креслень конструкцій основних різновидів асортименту одягу, а саме спідниці прямої та з клинів, брюк жіночих, сукні та жакету жіночого. Побудова креслень виконується в натуральну величину за розмірними ознаками типової фігури. Після перевірки готового креслення виконуються макет і примірка, яка переслідує мету перевірки посадки, балансу, врахування особливостей тілобудови та співставлення отриманих результатів із муляжним методом. За результатами якої, якщо необхідно, вносяться уточнення в розрахунок та креслення деталей конструкції. Цей етап роботи є дуже важливим в

формуванні у слухачів уяви про зв'язок певних ліній та точок конструкції з відповідними лініями та точками на фігурі людини.

Спираючись на отриманий студентами досвід, їм пропонується більш ускладненні завдання щодо моделювання верхнього жіночого та чоловічого одягу. Студентам ставиться завдання щодо отримання модифікацій юбок і брюк, зміни довжини, обсягу, визначення кількості та місцезнаходження швів. Засвоєння прийомів технічного моделювання супроводжується виконанням студентами альбому візрів.

Ознайомлення з конструкцією чоловічого одягу синхронізовано із проходженням студентами теми з курсами «Художнє проектування» та «Дизайн-технологія швейних виробів». Виконуючи креслення чоловічої сорочки, штанів та піджака, куртки або пальто, модельєри встановлюють різницю й особливості побудови та розташування конструктивних та декоративних ліній чоловічого одягу на відміну від жіночого. Цей етап обов'язково завершується перевіркою креслень конструкції в матеріалі.

В якості підготовки до дипломного проектування студенти виконують моделювання конструкції за власним ескізом з подальшою перевіркою її в макеті, примірною, внесенням уточнень креслення, урахуванням властивостей матеріалу та виготовленням технічної документації на модель.

Типовою помилкою студентів при виконанні самостійних робіт є невідповідність обраного матеріалу формі моделі. Це обумовлено найчастіше незнанням тектоніки, недооцінкою пластичних якостей матеріалу, підбір тканини тільки за колоритом, що призводить до ускладненню роботи над формою (введенням дублюючих деталей, посилюючих прокладок, підкладок і т. ін.).

Іншим недоліком студентських робіт є погрішності в пропорціях і обсягах частин виробу. Як правило, це можна пояснити недостатністю досвіду, малою практикою роботи в матеріалі.

Висновки

Структура курсу «Дизайн-проектування костюма» спрямована на розвиток об'ємно-просторового мислення майбутніх дизайнерів одягу.

Теми та практичні завдання побудовані синхронізовано із суміжними дисциплінами, що опановують студенти, а саме: «Моделювання форми костюма», «Виконання проекту в матеріалі», «Художнє проектування костюма» та «Дизайн-технологія швейних виробів». Вказане дозволяє студентам більш глибоко засвоювати суміжний матеріал, ефективно опановувати понятійний апарат майбутньої спеціальності.

Важливим методологічним підходом у викладанні дисципліни є перевірка за результатами кожної практичної роботи креслень конструкції моделі в матеріалі, з подальшим аналізом отриманої форми. Наявність даного зворотного зв'язку у роботі студентів сприяє більш ґрунтовному засвоєнню ними особливостей процесу відтворення форм з креслень.

Відтворення форм є складним процесом, котрий характеризується високою концентрацією уваги, напруженням та значними витратами часу. З метою підвищення мотивації студентів щодо включення в процес відтворення форм вважається за доцільне у майбутньому опрацювати відповідні форми заохочення. Зокрема, в рамках підсумкового оцінювання отриманих студентами знань (семестровий або модульний контроль) було б цікаво організувати відкриту демонстрацію ними своїх робіт. При цьому надати можливість порівняти оцінки авторитетної комісії з викладачів із неформальними оцінками студентського журі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давиденко І. В., Кисельова К. О. Науково-методичні проблеми підвищення якості підготовки фахівців з дизайну костюма на прикладі викладання дисципліни «виконання проекту в матеріалі» // І.В. Давиденко, К.О. Кисельова // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – збірник наукових праць т.1. – 2008. – С.
2. Куренова С.В., Савельєва Н.Ю. Конструирование одежды. Учебное пособие. – Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 480 с.
3. Шершнева Л. П., Ларькина Л. В. Конструирование одежды: Теория и практика: Учебное пособие. – М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2006. – 288с.
4. Мартынова А.И., Андреева Е.Г. Конструктивное моделирование одежды: - Учебное. пособие для вузов – М.: МГАЛП, 2002. – 256 с.
5. Каталог моделей и конструкций женской одежды: - Учебное пособие для вузов под общей редакцией Мартыновой А.И./ Мартынова А.И., Змайлова И.И., Алехина Я.В., Зюзина О.А., Телегина С.В. - М.: ИИЦ МГУДТ, 2004.

Надійшла 16.07.2010

УДК 7.012:001.89

ПРОБЛЕМА ВПЛИВУ ТЕНДЕНЦІЙ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА НА АКАДЕМІЧНУ ОБРАЗОТВОРЧУ ОСВІТУ УКРАЇНИ

А.П. ДУБРІВНА

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті дана характеристика стану і місцю сучасного мистецтва в українському соціумі. Розглядається актуальна проблема впливу та взаємозв'язку тенденції сучасного мистецтва на академічну образотворчу освіту

Проблеми взаємозв'язку та впливу мистецтва і образотворчою освіти мають провідне значення в контексті предметної підготовки студентів ВНЗ мистецького напрямку. Сучасна дійсність піднімає актуальність проблеми вдосконалення методик формування особистості майбутнього фахівця. Мистецтво є потужним фактором соціального розвитку, яскраво характеризує суспільне життя, уособлює в собі особливий спосіб людського самовираження, який проявляється в результатах творчої праці і відбивається у багатьох напрямках людської діяльності – від основ матеріального виробництва до величних проявів творчості, а також є засобом вдосконалення людини, її моральних, духовних та соціальних аспектів, що сприяє насамперед гармонізації особистості.

Визначити роль і місце сучасного мистецтва в українському соціумі певною мірою складно, оскільки держава переживає перехід від тоталітарного суспільства до демократичного. Дійсність диктує нові реалії, особливості яких полягають у трансформації та модернізації. Українське суспільство характеризується новими умовами розвитку, системою цінностей, рівнем комунікацій, новими смаками та уподобаннями у сфері мистецтва.